

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی وضعیت سواد سلامت و میزان و نحوه استفاده از طب مکمل و جایگزین در مبتلایان به سرطان‌های دستگاه گوارش مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره) در سال ۱۴۰۱

نگارش:

نیما قاسمی

اساتید راهنما:

دکتر آرزو معینی جزئی

دکتر رامین نسیمی دوست ازگمی

اساتید مشاور:

دکتر عفت ایرانی جم

دکتر عزیز کامران

بهمن ماه ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۰۱۱۲۷

با سپاس از سه وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی برسیم....

موهایشان سپید شد تا ما روسفید شویم....

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند....

پدرانمان

مادرانمان

استادانمان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	چکیده:
	فصل اول: مقدمه
۵.....	(۱-۱) اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق
۷.....	(۲-۱) بیان مسئله
۹.....	(۳-۱) تعاریف
۹.....	(۱-۳-۱) طب مکمل و جایگزین (CAM)
۱۰.....	(۲-۳-۱) سواد سلامت
۱۰.....	(۴-۱) اهداف پژوهش
۱۰.....	(۱-۴-۱) هدف اصلی
۱۰.....	(۲-۴-۱) اهداف اختصاصی
۱۱.....	(۳-۴-۱) هدف کاربردی
۱۲.....	(۵-۱) فرضیات
	فصل دوم: بررسی متون
۱۵.....	(۱-۲) مبانی نظری
۱۵.....	(۱-۱-۲) کنسر
۱۵.....	(۲-۱-۲) کنسر دستگاه گوارش
۱۵.....	(۳-۱-۲) اپیدمیولوژی سرطان های دستگاه گوارش
۱۶.....	(۴-۱-۲) درمان های موجود برای سرطان های دستگاه گوارش
۱۷.....	(۲-۲) تعریف طب مکمل
۱۸.....	(۱-۲-۲) گونه های طب مکمل و جایگزین
۱۸.....	(۱-۱-۲-۲) گیاهان دارویی
۱۸.....	(۲-۱-۲-۲) طب ایرانی
۱۹.....	(۳-۱-۲-۲) طب سوزنی
۱۹.....	(۴-۱-۲-۲) بادکش
۲۰.....	(۵-۱-۲-۲) حجامت
۲۰.....	(۶-۱-۲-۲) ویتامین ها

- ۲۰..... مکملهای غذایی (۷-۱-۲-۲)
- ۲۱..... اپیدمیولوژی طب مکمل و جایگزین (۳-۲)
- ۲۲..... بررسی متون (۴-۲)

فصل سوم : مواد و روش کار

- ۲۹..... نوع مطالعه (۱-۳)
- ۲۹..... جامعه آماری (۲-۳)
- ۲۹..... معیار های ورود به مطالعه (۳-۳)
- ۲۹..... معیارهای خروج از مطالعه (۴-۳)
- ۲۹..... ابزار جمع آوری اطلاعات (۵-۳)
- ۳۰..... ملاحظات اخلاقی (۶-۳)
- ۳۱..... روش کار (۷-۳)
- ۳۲..... جمع آوری نمونه ها (۱-۷-۳)
- ۳۳..... حجم نمونه (۲-۷-۳)
- ۳۴..... محدودیت های مطالعه (۳-۷-۳)
- ۳۵..... بررسی نتایج و آنالیز داده ها (۴-۷-۳)

فصل چهارم : نتایج

فصل پنج : بحث و نتیجه گیری

- ۶۴..... بحث (۱-۵)
- ۶۸..... محدودیت های مطالعه (۲-۵)
- ۶۸..... نتیجه گیری (۳-۵)
- ۶۷..... پیشنهادات (۴-۵)
- ۷۲..... ترجمان دانش (۵-۵)

منابع

ضمایم

اختصارات:

CAM: Complementary and alternative medicine

CRC: Colo Rectal Cancer

WHO: World Health Organization

NCCIH: National Center For Complementary and Alternative Medicine

ISCMR: International Society for Complementary Medicine Research

چکیده:

بررسی وضعیت سواد سلامت و میزان و نحوه استفاده از طب مکمل و جایگزین در مبتلایان به سرطان‌های دستگاه گوارش مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره) در سال ۱۴۰۱

زمینه: سرطان یکی از مسائل مهم بهداشتی در ایران محسوب می‌شود. با توجه به اینکه ایرانیان نگرش مثبتی نسبت به طب مکمل دارند، تقاضا برای این نوع درمان‌ها در حال افزایش است. با این حال، کسانی که تحت این درمان قرار می‌گیرند اغلب آگاهی محدودی در مورد آن دارند.

هدف: تعیین وضعیت سواد سلامت و میزان و نحوه استفاده از طب مکمل و جایگزین در مبتلایان به سرطان‌های دستگاه گوارش مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره) در سال ۱۴۰۱ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی بر روی ۱۳۳ بیمار مبتلا به سرطان دستگاه گوارش که جهت پیگیری و درمان به درمانگاه‌های تخصصی بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل مراجعه کرده‌اند، با توجه معیارهای ورود و خروج انجام شد. از این بیماران خواسته شد تا به سوالات مربوط به پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و استفاده از انواع طب مکمل و پرسشنامه سواد سلامت مرتبط با طب مکمل و جایگزین Shreffler-grant پاسخ دهند. در نهایت داده‌ها وارد نرم افزار SPSS شد و آنالیز آماری بر روی آن‌ها انجام شد.

نتایج: از بین ۱۳۳ بیمار شرکت کننده در این مطالعه، ۹۴.۷٪ از بیماران شرکت کننده در این مطالعه از طب مکمل استفاده می کردند. بیشترین طب مکمل مورد استفاده در این بیماران به ترتیب درمان های روحانی نظیر دعا (۹۴.۰٪)، گیاهان دارویی (۶۹.۲٪)، رفتن به مکان های زیارتی (۶۲.۴٪) و آب درمانی (۲۸.۶٪) بود. در این مطالعه بیشتر بیماران سواد سلامت در حد متوسطی داشتند. میانگین سواد سلامت در بیماران مورد بررسی ۵۹ بود. در این مطالعه دیده شد که سواد سلامت در مردان ($P < 0.001$) بالاتر بود و در بیماران با شغل های آزاد، کشاورز، بازنشسته و کارمند بیشتر از سایر شغل ها بود ($P < 0.001$) ولی برحسب میزان تحصیلات و نوع کنسر تفاوت معنی دار آماری نداشت ($P > 0.05$). با افزایش سن و طول مدت بیماری، سواد سلامت در بیماران افزایش یافته بود ولی این افزایش از نظر آماری معنی دار نبوده است ($P > 0.05$). از طرف دیگر میزان استفاده از طب سنتی بر حسب جنسیت بیماران، میزان تحصیلات آنها، میزان درآمد بیماران، شغل آنها، سن، طول مدت بیماری و سواد سلامت تفاوت معنی دار آماری نداشت ($P > 0.05$).

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان می دهد که استفاده از طب مکمل در بین بیماران سرطانی ایرانی از استقبال زیادی برخوردار است و اکثر این بیماران از طب مکمل (به صورت دعا و شفای معنوی و یا استفاده از گیاهان دارویی) به خوبی بهره می برند. همچنین به نظر می رسد بیماران سرطانی ایران از سواد سلامت مرتبط با طب مکمل و جایگزین مناسبی برخوردار هستند.

کلمات کلیدی: سواد سلامت، طب مکمل، طب جایگزین، طب سنتی، استفاده از طب مکمل،

سرطان، دستگاه گوارش